СВОБОДА — SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДИЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XXXVIII. Ч. 65. Джерзи Сіті, Н. Дж., четвер, 20. березня, 1930. VOL. XXXVIII. No. 65. Jersey City, N. J., Thursday, March 20, 1930. THREE CENTS.

ЩИРА ПРАВДА ПРО БЕЗРОБІТТЯ

ВАШИНҐТОН. — Сенатор Вагнер з Ню Йорку забирав слово зприводу трох законопроектів у справі безробіття. Він зазначив, що президент Гувер припинив „масову гістерію", коли відбув конференції з промисловцями і банкирами в справі безробіття. Колиж тепер доведено до того, що люде думають „нормально", то годі закривати очі перед „щирою правдою". А та правда, говорив Вагнер, є та, що безробіття стає чимраз грізнішою і серіознішою проблемою. Бо є добробут фіктивний, котрий виходить з таких промов, які виголошують хіба на приняттю бувшого президента Кулиджа, а „дійсний добробут" є змальований у тих часописах, які згадують про тисячі голодних, що ждуть годинами у „хвості", щоби дістати горня кави і кусник хліба.

СУД ЦЕНЗОРОМ НА КНИЖКИ.

ВАШИНҐТОН. — У сенаті велася довга й жива дискусія на тему цензури спроваджуваних до Злучених Держав книжок. Дискусія тревала 12 годин. Сенатори критикували дотеперішній стан цензури, який дає цловим урядовцям останнє слово щодо допущення книжок. Підносилися голоси, що ті урядовці є дуже часто цілковитими анальфабетами, які не знають навіть імен найбільших сучасних письменників. Инші знову цитували римського цісаря Нерона, який, хоч був великим деспотом, заявив по досвіді, що найкращий спосіб відхилення публики від авторів аморальних книжок є той, щоби не звертати на них ніякої уваги і не робити їх сензаційними.

По дискусії стало на тім, що остаточне рішення щодо цього, чи спроваджена книжка є аморальною, або загрожуючою державному безпеченству, припаде окружному судови того місця, через яке ту книжку спроваджують до Злучених Держав.

КАРАЮТЬ ЗА ГОРІВКУ ЩОРАЗ БІЛЬШЕ.

ВАШИНҐТОН. — За 8 місяців, себто від березня до жовтня 1929 року, покарано переступників за нарушення прогибіційного закона тюрмою на 8,920 літ. В такім самім часі 1928 року така кара виносила тільки 4,911 літ.

ЖІНКА КАНДИДУЄ НА ҐОВЕРНОРА.

ГЮРОН (Савт Дакота). — Мисс Ґледис Пайл, член леґіслятури, яка вже подвійним наворотом справляє уряд секретаря стейту, зголосила свою кандидатуру на ґовернора стейту Савт Дакота.

ПРОДАЮТЬ ДЖАБИ.

ВАШИНҐТОН. — Президент Гувер заявив кореспондентам, що він поручив департаментови справедливости розглянути справу продажі ріжних урядових посад, особливо почтових. Продаж має відноситися до деяких полудневих стейтів. В ті скандали мають бути вмішані високі федеральні урядовці і републиканські політичні боси тих стейтів.

БИРД ГОВОРИТЬ ДО ДІТЕЙ.

ДУНЕДЕН (Нова Зеляндія). — Адмірал Бирд зробив несподіванку для дітей Нової Зеляндії. З рамени міста зібрано яких 7,000 дітей, котрі витали Бирда. Бирд вийшов на сцену з своїм улюбленим, ґарним кудлатим псом, а діти не могли ним натішитися. Величезна саля аж ґуділа від оплесків, а пес ходив собі по сцені врадуваний, немов розуміючи, що це він є причиною атракції. Потім Бирд почав дітям розповідати про полудневий бігун. Видно, що оповідання було цікаве, бо діти не щадили оплесків. Тої бесіди слухало по радіо 400,000 дітей Нової Зеляндії.

НАЙБІЛЬШИЙ БАНК НА СВІТІ.

НЮ ЙОРК. — Доведено тут до злуки трох банків. Чейз Нешенел Бенк, Еквітебл Трост Компані й Інтерстейт Трост Компані злялися в один банк під спільною назвою „Чейз Нешенел Бенк". Маєтковий стан того банку виносить $2,800,000,000. Є це найбогатший банк на світі.

ПЕРЕСЛУХУВАТИМУТЬ БУНТІВНИКІВ.

ІНДІЯНАПОЛІС. — Майнерська конвенція рішила викинути з майнерської юнії 21 провідників, які повели бунт проти юнії і скликали другу конвенцію в Спрінґфілд. Але ця ухвала буде важною тоді, коли бунтівники не являться на переслухання, яке назначене на день 25 березня. На тім переслуханню мають збунтовані подати причини, чому вони нарушили дисципліну.

ПОПИРАЮТЬ МОКРИХ.

НЮ ЙОРК. — З голосовання в справі прогибіції, яке веде журнал „Ди Литерері Дайджест", виходить, що на 23 голосуючих більших міст Злучених Держав 16 міст заявилися за знесення прогибіції, а 7 міст за дальше її форсовання.

НОВИЙ ВЯЗНИЧНИЙ ДИРЕКТОР.

ОЛБАНІ. — В тюрмі в Оборн змінено знову директора тюрми. На місце капітана Гофмана прийшов д-р Френк Гікакс, начальний лікар тюрми.

КОМУНІСТИ ПОПУСТИЛИ.

МЕКСИКО СИТІ. — Президент Рубіо заявив кореспондентам, що комуністи вже припинили дальшу аґітацію в Мексику. Вони навіть запевнили президента, що заперестануть всяку роботу, яка противиться мексиканським законам.

АМЕРИКАНСЬКИЙ МАТЕРІЯЛІЗМ.

НЮ ЙОРК. — Д-р Гомеро Ляфронте, посол Еквадору до Злучених Держав, заявив у своїй промові, що американський матеріялізм є нічим іншим, а тільки „леґендою",

ВЕЛИКА ПОВІНЬ У ПРОВІНЦІЇ ОНТАРІО.

В середній і західній части Онтаріо виляли ріки. Наробили вони богато шкоди. Місто Ґалт потерпіло від наглого топлення снігу. Ріка Ранд піднеслася на 10 стіп в кількох минутах. Води в своїм дикім бігу позривали мости. По вулицях міст вода сягала кілька стіп, несучи великі криги леду. Поліція й огнева сторожа ратувала людей з їхніх домів і з офісів.

ЗА ОДИН ТИЖДЕНЬ ПОХОДУ ПРОТИ ЦЕРКОВ.

„Красная Ґазета" подає за один тиждень таке звідомлення: Міський Совіт у Ленінграді опрацьовує декрет, що має заборонити церквам послугуватися церковними дзвонами. В Лаврі Олександра Невського замкнено церкву Скорбященську. В Алядірі замкнено шість церков. В Кронштаді сконфісковано дзвони з дзвіниці собору св. Андрія, після чого пороблено підготовку до замкнення собору. В інших місцевостях також замкнено цілий ряд церков.

БИК ПРОКОЛОВ РОГАМИ НА СМЕРТЬ РІЗНИКА.

В одній лодзькій різні зганяли худобу на заріз. Розбішений бик скочив на робітника, проколов йому рогами шлунок і ніс змасакроване тіло своєї жертви ще кільканаціять метрів і рогами вдаряв свою жертву в стіну. Робітник умер, заки прибув лікар.

ХОРВАТИ.

Народня хорватська орґанізація внесла до Ради Союза Народів обширний меморіял у справі переслідування Хорватів у Юґославії. У меморіялі є документи, як доказують, що білгородська поліція знущається над хорватськими політичними вязнями. Хорвати домагаються, щоби Союз Народів вислав до Білгороду окрему комісію для виясненя цих справ.

ПРОТИРЕЛІҐІЙНА БОРОТЬБА БОЛЬШЕВИКІВ НЕ ВГАВАЄ.

ҐПУ проголосило комунікат про викриття нової контрреволюційної та шпигунської орґанізації в місті Каменское на Україні. На чолі тої орґанізації стояли два польські священики, Розенбах і Гульф, і двох світських Поляків, Петкевич і Ляхович. Усіх їх арештували.

ҐПУ робить закид священикам, що вони орґанізували конспіраційні польські школи на Україні та створили цілий ряд католицьких світлиць і домів. Крім того закидає їм, що вони були в контакті з польською владою та що створили на Україні комітет допомоги вязням на Соловецьких Островах. Священикам грозить кара смерти.

Майно священиків і костелів опечатано. Підчас замикання костелів виступила проти червоноармійців польська людність, яку розігнали. Більше як 30 осіб, в цьому числі кілька жінок, арештовано.

З Мінська повідомляють, що там в останніх днях замкнено костели в Кійданові, Плашові, Трашевщині, Матієвицях і Клемешові.

ЗАТОПЛЕНИЙ КОРАБЕЛЬ ЗІ ЗОЛОТОМ.

В Біскайськім заливі перед 7 роками затонув пароплав „Єгипет" із транспортом золота вартости одного міліона долярів. Тепер робляться спроби видобути цей корабель зпід води, або витягати золото з корабля при помочі маґнесів.

ЩОРАЗ ГІРШЕ.

Адміністраційна комісія польського сойму ухвалила закон про ординацію для громад у південних (ґалицьких) воєвідствах. Між иншим ухвалено, щоби кандидати на війтів і члени громадських рад здавали іспити із знання польської мови в слові і письмі.

ІЗ ХРОНІКИ ВБИВСТВ.

У Слобідці Джуринській, повіт Чортків, Константин Андрух стрілив крізь вікно до Осипа Тимкова, щоби його вбити, але куля не вцілила нікого, а Константина Андруха арештовано. — У селі Проволочна в Золочівщині парубки вбили на весіллю Івана Кохаца. Поліція зі Соколівки ще не винайшла вбивників.

ВЕСІЛЬНА ТРАҐЕДІЯ В БІЛИНІ ВЕЛИКІЙ.

Дня 22. лютого в Білині Великій мало відбутись вінчання учителя Михайла Крайчика з п. Варварою Білинською, абсольвенткою учительської семинарії. Молодий жених приїхав зі Стебника до Білині Великої разом з родиною та гостями і для полагодження ріжних передшлюбних справ пішов до пароха о. Петра Погорецького, звідки в год. 7. вечером вертав до дому своєї нареченої. В дорозі напав на нього якийсь невідомий тип, стрілив до вчителя з револьвера і, не запримічений ніким, зник у вечірній темряві. Учитель-жених, тяжко поранений в бік, упав окрівавлений на землю, а за хвилину селяни збіглися на місце випадку і занесли вчителя до хати Івана Мелька. Летом блискавиці по селі рознеслась вістка про сумний випадок і вістка ця збудила щире співчуття серед усіх, що знали вчителя та його наречену. Не треба й згадувати, яке враження викликала ця вістка в серці самої нареченої, яка вже приготовлялась до весілля і другого дня мала йти з Михайлом Крайчиком до шлюбу. Зявилась і поліція, яка почала слідство і виявилось, що ще вранці того дня до села Білини Великої приїхало двох молодих невідомих панків, які випитували селян, де буде весілля вчителя, а заблукавши на подвіря міського пароха о. Погорецького, ці невідомі типи довідувались від слуг, де перебуває тепер жених. Правдоподібно один з тих невідомих панків напав на вчителя і пострілив його через якісь особисті порахунки, або з заздрости за молоду наречену вчителя. Пораненим Михайлом Крайчиком заопікувався лікар з Луки після чого його відвезено до лічниці. Очевидно, вінчання не відбулось, але є надія, що як тільки вчитель виздоровіє, то поверне до своєї нареченої і на злість заздрісним напасникам таки повінчається з п. Варварою Білинською.

ПОЕТ ОЛЕСЬ ТЯЖКО ЗАНЕДУЖАВ.

З Праги доносять, що поет Олесь, який гостив недавно у Львові, тяжко занедужав. Інформують, що недужий лежить у Ржевницах. Приятелі занепокоєні станом його здоровля.

НЕВІДОМА НЕДУҐА. В ГАМБУРҐУ.

В гамбурській фабриці рентґенівських ламп занедужало трох робітників на невідому досі недуґу. Всі три впали в обморок і зачинають їм пухнути голови. При цьому є великі болі й горячка.

АРЕШТУВАННЯ.

Поліція із Базару арештувала у селі Павшівці, пов. Чортків, чотирох парубків за недозволене ношення зброї. Польські ґазети пишуть, що ці парубки стріляли до польських поліціянтів. Всіх арештованих відставлено до чортківської вязниці.

ДЕМЯНОВИ БЄДНОМУ ЗРОБИЛИ ЗБИТКА.

Большевики мають немало своїх „казьонних" писак, які пишуть так, як накаже комуністична партія і кожним своїм твором роблять комуністам рекляму. Їх називають пролетарськими поетами. Але рекорд у большевицькім славословію взяв Демян Бєдний, який уже більше як 10 літ не тільки оспівує червону армію, колективізацію й світову революцію, але пише й оди в честь Леніна, Ворошилова, Буденного і віршовані проклямації й відозви. Кожний, хто був 1919 р. під большевицькою владою на Україні, тямить вірші Демяна Бєдного, поширювані серед армії, друковані на афішах: „Что? Хлєба нєт і міра нєт? І хлєб і мір — всьо дасть совєт!" Не забулись також поеми Демяна Бєдного в честь Троцького та богохульні вірші цього поета проти Христа, на які шляхетний і відважний поет Серґій Єсенін відповідав віршом, повним святого обурення за зневагу Христа: „Разбойнік бил і Юда бил, тебя нє било между німі". Большевики так цінили і любили Демяна Бєдного, що коли гумористичні журнали відважились помістити його карикатуру, то радянська влада карала редакції за зневагу комуністичного поета. Але ось недавно хтось злобний переглянув старі числа чорносотенного „Кієвляніна" зперед війни і подав до публичного відома, що тойже Демян Бєдний у „Кієвляніні" поміщував тоді цілу масу віршів на честь царя Миколи II. Деякі вірші цього поета тепер передруковує преса, між иншими такий вірш: „Звучі, моя ліра, Я пєсні складаю Апостолу міра, Царю Нікалаю". Большевики тепер гніваються на свого любимця Демяна Бєдного, що він оспівував з таким самим патхненням царя Миколу II, якого вбили комуністи, як оспівував і Леніна і Троцького і Сталіна. Колиб так переглянути наші журнали й ґазети з часів революції, то в них можнаб найти вірші в честь українського уряду й української армії, писані пером тих поетів, які тепер редаґують комуністичні журнали й опльовують українську армію.

БОЛЬШЕВИКИ БОЯТЬСЯ НАПАДУ ПОЛЬЩІ НА РОСІЮ

ҐАЗЕТА „ІЗВЄСТІЯ" ВВАЖАЄ ВІЙНУ РОСІЇ З ПОЛЬЩЕЮ НЕМИНУЧОЮ. СПОДІВАЮТЬСЯ, ЩО ПОЛЬЩА НАПАДЕ НА РАДЯНЩИНУ, ДО ЧОГО ВОНА ПОСПІШНО ГОТУЄТЬСЯ.

МОСКВА (СССР). — З огляду на внутрішнє становище в Росії большевики завжди стараються не лякати свого населення примарою війни, але тепер вони порушили цей принцип, бо мабуть дійсно вже й самі вірять у неминучість скорої війни. Ґазета „Ізвєстія" у великій передовій статті під наголовком „Польща та СССР" говорить, що Пілсудський уже вирішив знову роспочати війну з Росією, щоби докінчити те, що він думав зробити в 1920 році.

Ґазета говорить, що Польща не може конкурувати своєю промисловістю з державами заходу, а тому вона мусить собі шукати ринків на сході. Економічна політика большевиків, коли буде здійснена відповідно з пятилітнім пляном, остаточно замкне Польщі й східний ринок. Щоби це не сталося, Пілсудський мріє про федерацію Польщі з Україною та Білорусю шляхом ґвалтовного відірвання їх від Радянщини.

Далі ґазета наводить цілу низку доказів на те, що Польща готується до нападу на СССР, утворюючи відповідні договори зі своїми сусідніми державами. Польська преса ввесь час подає такі відомости про Росію, які повинні підготовляти громадську думку в Польщі та за кордоном в сприятливому сенсі для нападу на Росію.

Кореспондент нюйорського „Таймса" Дюранті говорить, що на його думку большевики тепер дійсно бояться війни й чекають її з дня на день.

„ПЯТИЛІТКА"-НЕ ВДАЄТЬСЯ.

РОЗСТРІЛЮЮТЬ СТРАЙКАРІВ. РОБІТНИКИ НЕ ОДЕРЖУЮТЬ ХАРЧОВИХ ПАЙКІВ НА ТИХ ФАБРИКАХ, КОТРІ НЕ ПРАЦЮЮТЬ.

РИҐА (Латвія). — Величезна нова економічна кріза загрожує Росії у звязку з пятилітнім пляном розбудови економічного життя в Радянщині. Пятилітній плян не вдається перевести в життя, не зважаючи на те, що заведено пятьденний безперервний тиждень праці.

За останні три місяці важка індустрія виконала лише 80% свого завдання, скляна всього 30%, ткацька 70%, донецькі та сибірські вугляні майни 60%, фармерсько-харчова 8% і т. д. Тартаки стоять без діла, бо зрубаного ліса не можуть підвести до них ізза браку транспорту. Робітники на багатьох фабриках припинили роботу, бо нема чим харчуватися. Страйки відбуваються найчастіше на ґрунті недостачі харчів. Часто страйкарі зникають десь невідомо один по другому й кружляють чутки, що їх розстріляно.

Робітників тих фабрик та заводів, які не працюють, позбавляють харчового пайку й засуджують на голодівку. Транспортова справа стоїть катастрофально. Сотки паротягів є зовсім безчинні. Тягарові потяги простоюють цілими днями без руху. Лише в одному волзькому районі тягарові потяги простояли поверх 25,000 годин в однім місяці, що принесло кілька міліонів червінців страти.

Не зважаючи на шалені репресії й переслідування, влада не може довести продукції до вимог „пятилітки".

КАНДИДАТ НА ПРЕМІЄРА ПОЛЬЩІ.

ВАРШАВА (Польща). — Президент републики Мосціцький звернувся до предсідателя сенату, д-ра Шиманського, з предложенням узяти на себе сформування нового правительства. Д-р Шиманський є виленським лікарем очних недуг. Підчас царського режиму в Росії він був соціялістом і примушений був жити на еміґрації в Південній та Північній Америці.

На становищі президента сенату він виявив себе тактовним політиком, радикальних поглядів, тому він не стріне великої опозиції зі сторони лівих послів сойму. Таксамо й праві мають погодитися на його кандидатуру, бо він є одним з найближчих приятелів Пілсудського.

ПРОТИ ПРЕДЛОЖЕНЬ АМЕРИКИ.

ТОКІО (Японія). — Конференція морського міністерства та морського штабу вирішила запропонувати правительству не принимати предложення Америки на морській конференції в Лондоні. Причина цьому та, що Америка не задовольнила двох основних вимог японської морської програми: права мати японську фльоту силою 70% супроти американської та певної скількости 10,000-тонових кружляків.

Коли до цього прихилиться ввесь японський уряд, який тепер скликано на наради в цій справі, то лондонська морська конференція стане перед новими трудношами.

КОНФЕРЕНЦІЯ РАТУЄ МЕК ДОНЕЛДА.

ЛОНДОН (Англія). — Лойд Джордж заявив, що при третьому читанню „вугляного законопроекту" ліберали будуть голосувати за законопроект, щоби вратувати уряд Мек Донелда від упадку, бо це шкідливо відбилосяб на морській конференції. Таке рішення запало на спеціяльному мітінгу ліберальних послів..

ВІЙНА ПОЧАЛАСЯ.

ПЕКІН (Китай). — По наказу ґубернатора провінції Шансі, Гсі-Шана, його війська захопили в своє посідання всі урядові установи в Пекіні, які знаходилися під владою нанкінського правительства. Тому північна ґрупа ґенералів тепер цілковито контролює північний Китай, Кай-Шекови доведеться роспочинати з ними війну, щоби знову обєднати Китай під владою Нанкіна.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.
Edited by Editorial Committee.
Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 3, 1879.
Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES:		ПЕРЕДПЛАТА:	
Three cents a copy.		Поодиноке число три центи.	
One year	$7.00	На рік	$7.00
Six months	3.75	На пів року	$3.75
Three months	2.00	На три місяці	$2.00
Foreign and Jersey City Rates:		В Джерзи Сіті і Загряницею:	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	5.00	На пів року	$5.00
Three months	2.75	На три місяці	$2.75

За оголошення редакція не відповідає.
За кожду зміну адреси платиться 10 центів.
З Канади належить висилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.
Телефон „Свободи": Montgomery 498. Тел. У. Н. Союза: Montgomery 1838.
Адреса: "SVOBODA" P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

БИЛИ ПОКЛОНИ — ПОТОВКЛИ ЧОЛО

Ще місяця нема з того часу, як большевицькі агенти трубили по всьому світі про великий успіх колективізації. Кождого дня з урядових жерел доносили нові цифри про дальший поступ перебирання приватних селянських земель на збірну рільничу господарку. Хто в той час важився піднятти сумнів про успішність такої роботи або сумніватися хочби в те, чи програму переводиться дорогою переконування, а не дорогою насильства, того большевицькі агенти відразу називали контрреволюціонером, буржуазним наймитом, чи яким иншим прізвищем з їх робочого словника.

Але й сим разом, як уже кілька разів передтим, тверде життя закпило собі з комуністів, довівши твердими фактами, що все те, що писали противники, є правда, а те, що писали комуністичні агенти, чистісінька брехня. Писали противники, що колективізацію переводиться не при помочи переконування, але при помочи насильств, і нині самі большевицькі комісарі забороняють комуністам уживати насильства для затягання селян у колективи, признаючи сим способом, що насильства вживається. Писали противники большевизму, що селяни проти колективізації, і тепер комуністи хваляться, що селяни дуже вдоволені обмеженнями колективізаційної кампанії; значить, вони були невдоволені колективізацією. І так далі.

Чергове розкриття большевицької брехні для світа не таке важне, бо в світі й так уже давно большевицьку пропаганду між байки вкладають. Для широкого світа богато цікавіше питання, чому большевики всею силою трублять на відворот. Нема сумніву, що большевицький уряд ішов усею силою пари за колективізацію. І тепер сей уряд „пускає контрапару" та завертає свою льокомотиву назад. Справді, є дуже мало лекцій, так повчаючих, як власне сей большевицький відворот.

Сама большевицька команда каже, що молоді комуністи пересолили. Посунули колективізацію задалеко. Кусали більше, як могли проковтнути. Своєю загорілістю наробили богато лиха для селян, для сільського господарства, для всеї держави.

Большевицька команда каже, що тут винуватий молодечий запал комуністів. Хай буде й так. І се цікаве признання, що комуністична партія се недосвідчені люди. Складаючи вину на молодих комуністів, Сталін думає, що він уратує перед світом своє імя. Та світ по таких словах скаже: видно, що коли партія дає таким молодикам переводити основні справи держави, то й ціла партія се ті люди, про котрих кажеться: Не кажіть їм бити поклони, бо вони собі голови побють.

НАЦІОНАЛЬНИЙ ОБОВЯЗОК УКРАЇНСЬКОЇ ІНТЕЛІҐЕНЦІЇ.

Нераз доводиться чути від молодих інтелігентів, що вони нібито будуть служити нації фаховою працею (лікаря, інжиніра, агронома і т. п.); цим вони виправдують свою політично - громадську бездільність, ухилення від політичних та громадських обовязків. Однак їх становище неправильне. Бо треба знати, що інтелігенція взагалі виконує функцію організаторів (ініціяторів і виконавців) народнього життя у всіх його галузях. Це є розумніша сила складової машини суспільного життя, мозок та нерви нації.

При нормальних обставинах та за сприятливих умов народнього життя напродукується інтелігенції стільки, що цілком, навіть з лишками, задовольняють потреби суспільного життя у всіх його проявах. На вищім ступні розвитку доходить аж до конкуренції між інтелігенцією за поле діяльности. Тоді звичайно кождий інтелігент може сам собі вибирати поле праці; може а то й повинен, обмежуватися на свій вузький фах. Та не всі народи однаково щасливі в цьому відношенню. В такому положенню тепер знаходяться лише пануючі народи, бо крім своєї, вони ще диспонують і зденаціоналізованою інтелігенцією підвладної їм нації.

Зовсім одмінне становище поневоленого народу. Значна скількість інтелігенції спокушена матеріяльними благами та положенням в суспільстві або просто за кусок хліба переходить на службу до ворога і протягом часу стає чужою для свого народу. Творення нової національної інтелігенції, перейнятої інтересами свого народу, унеможливлює режім, заведений пануючою нацією. Таким чином з кождим роком рідшають ряди народньої інтелігенції, організація народнього життя поступово переходить в руки ворога, який намагається витиснути з нього все своєрідне та замінити своїм.

При такому положенню народу інтелігент не повинен при виборі поля праці оглядатися лише на себе, але повинен керуватись інтересами свого народу. Він рівнож не сміє обмежуватись на свій фах, бо звичайно у поневоленого народу відчувається потреба в суспільно-політичних працьовниках.

Українська нація колись була багата інтелігентними силами, так, що могла навіть ділитись ними з своїми сусідами. Але в часи лихоліття, як і у других народів в подібній ситуації, значна частина інтелігенції кидала її і йшла до сусідів (після татарського погрому), або до пануючої над нею нації (до Москалів та Ляхів після остаточного політичного занепаду), стаючи до послуг ворогам, за що була частенько по заслузі карана своїм народом.

Довголітнє поневолення та відсутність національної школи довели до того, що на початку революції 1917 року Україна мала всього жменьку національно-свідомої інтелігенції, яка складалась із **старих недобитків** та молодих самородків. І якраз бракови інтелігенції завдячуємо в переважаючій мірі нашу поразку у возвольній боротьбі.

Вправді від того часу підросла та виховалась значна скількість нової інтелігенції, але всього цього надзвичайно мало, щоби можна було обслужити всі потреби нашого народу. Безперечно, що в разі потреби будемо могли послугуватись чужими силами так, як це вже раз було. Але треба знати, що не всюди можна без шкоди ужити чужої сили. Передусім не в політично-суспільній ділянці. І лікаря, й інжиніра, й агронома, а при біді навіть учителя можна найняти чужого. Політичногож та навіть громадського працьовника (ініціятора та виконавця) не можна заступити чужинцем.

Наша нація знаходиться в стані боротьби за політичну незалежність. Для досягнення цеї мети, тобто для успішного ведення боротьби та для організації власної держави необхідна велика скількість організаторів обох родів (ініціяторів та виконавців). Своєї інтелігенції обмаль, а чужою послугуватись не можна.

При таких обставинах політично-суспільна діяльність є національним обовязком кождого інтелігента. Ухилення від неї в такий час треба рахувати за саботаж, бо хтож нам буде організувати та вести боротьбу за нашу самостійність, хто організуватиме державу? Кому буде користь з тої „фахової" праці, коли вороги витягатимуть і на далі, як і тепер, останні соки з нашого народу та грабуватимуть його природні багатства?

Треба зірвати з дідичною болячкою нашої інтелігенції, котра привикла з діда та батька бути на службі у ворогів, які не дозволяли думати та не допускали до ролі ініціяторів, („начальство подумає"), і тепер не може взятися за живе діло, а сама засуджує себе на ролю „спеців", яких з однаковим успіхом може використовувати і „красний комісар" і польський „воєвода".

Д.

ТРАҐЕДІЇ ДІТЕЙ У БОЛЬШЕВИЦЬКІМ ЦАРСТВІ.

Як подружє (шлюб) не є св. тайною, то воно не є нічим іншим як „вільною любовю". В Росії вже до того дійшло. Що однак стається з дітьми з такої вільної любови, це показують слідуючі примври:

Найдено якогось хлопця на пів замерзлого на снігових полях Росії. Він самий оповідає слідуюче: „Я відїхав з моєю мамою до Тифлісу. Мама була хора й недалеко від Тифлісу померла в потязі. Я ще ніколи не жебрав, але тут примусила мене конечність. Почав я блукати по вулицях і подибав товаришів. З Тифлісу удалися ми пішки до Баку, а відси потягом до Красноводська. Там покинули мене мої товариші, а я пішов до Ташкенту, де прожив 2 і пів року.

„Нічю перебував я на залізничім двірці, ховаючися там за якусь шафу. Ця шафа стояла трохи відсунена від стіни, так що я міг туди всунутися стоячки, але лягти там не міг і знов жовніри могли би запримітити мої ноги й відси мене прогнати. Так примістився я стоячи спати за шафою. Якийсь товариш підкрив мій сховок і так ми оба тут переночовували. Якийсь третій хотів до нас прилучитися, але ми відповіли йому, що тут нема місця. Тут можуть нас віднайти й усіх відси прогнати. Шукай радше собі іншої шафи. Мій товариш радив мені вибратися до Москви, бо там сходиться цілий світ, сказав він.

„Було загально оповіщено, щоби всі „сироти" збиралися в Москві. Я пригадав собі, що там маю вуйка, котрий робить образи; моя мама про це мені говорила. Отже ми вибралися в дорогу. На одній стації заприметив кондуктор мого товариша й присилував його, щоби він висів з потягу. Він висів і упав під колеса, які переїхали його на дві части. Їзда з Ташкенту до Москви довга. В Ташкенті було ще тепло, але чим дальше ми йшли, тим холодніший був воздух. По стаціях я жебрав або співав під вікнами ваґонів, але в короткім часі я навкучився подорожним. Мені вже не давали нічого. Я вибрався знов у дорогу, але повстав вітер, наблизилася ніч і я зголоднів. При кінці моїх сил впав я додолу".

Як ночують ці покинені діти?

Провідниця комуністок, п. Калінін, пише так: Як я так близько приблизилася, що могла розріжнити річи, запримітила перед моїми очима великий чорний котел, що в нім варять асфальт. Може би я не була його запримітила, але було видно полумінь, а це давало йому містичний вигляд. Мешканці кітла туляться до нього якби були приліплені, щоби загрітися. Котел мав 18 мешканців, котрих тати мали би ще здорові й могли би на них заробити, але вони їх цілком покинули. По національности були це: Росіяне, Китайці, Татаре, 2 Чуваші і 1 Жид.

На середині Москви на вулиці Петровская находиться велика скриня на сміття, в котрій мешкало 10 дітей. Вони там спали, запираючи над собою накривку і лишаючи лише щілину на воздух. В Ленінграді (Петербурзі) знайшла інспекція 20 покинених дітей в одну доростаючу в завалені будинку, де то регулярно вони що ночи збиралися, варили, пили й грали в карти. І кілько то цих бідних малих сотворінь ночують на купах піску серед міста в найближчім віддаленні від доріг, котрі найчисленніше відвідують і освітлюють.

І все таки треба себе поспитати, чи ці нічліги не ліпші від тих нічних захистів, що принимають протекційні діти, котрі мають кілька копійок, щоби собі позволити на цей люксус.

Там сходяться вони з найнижче підупавшими креатурами з міста. До зверхної найбільшої нечистоти прилучується тут до дна морально збавлена атмосфера: товариство злочинців і опікуни проституованих. Доля такого дитяти, яке перейшло таку школу, вже згори порішена.

Але не лиш у великих містах знаходяться покинені діти; вони знаходяться у великім числі й у менших містах.

Опис кавказького міста (Туапсе) каже: ясне небо, спека, млавий клімат, безчисленна сила бездомних людей приходить сюди. Тому знаходяться тут таке велике число покинених дітей. Є їх тут багато тисяч. Вони мають поділені на групи, а ці мають свого проводира. Вони мають свою власну мову й свою власну мораль. Жадна група не має права ужиткувати те місце, котре вже друга група зарезервувала для себе. Так живуть вони відділно по всіх порожних будинках, бараках і пивницях. Там пробувають вони ночами разом, без різниці полу й віку, або збираються тут і в день, щоби спати, або грати в карти, доміно чи кістки.

По базарах подибується їх масами; брудні, обдерті стараються вони, щоби щось вкрасти.

Між тими дітьми, хоч вони ще такі молоді, знаходяться вже й „подружжа", й тут можна видити, як „жінки" від 12 до 13 літ тікають від своїх „мужів", котрі справляють справдішні полювання, щоби їх дістати в свої руки. Часто лучаються випадки злочину, а причина цьому: заздрість. Найбільше число цих покинених дітей „в раю селян і робітників" у Росії походить з кругів селян і робітників.

Хто був недавно тому, кілька літ, на викладі університетського професора Кулішера з Петербурга в музичній салі в Чернівцях, той чув тут багато, багато слів про цих нещасних покинених дітей, що гурмами біжать за потягами й жебрають на кусок хліба, або нападають на села й грабують їх, кусаючи людей зубами, як дикі пси.

В Росії знаходиться 7—8 міліонів дітей, що не жиють в родині, але валяються по цілім краю, як ті птахи кочуючі. В зимі мешкають вони по містах, де крадуть, грабують, мордують і віддаються розпусті. В році 1924 поповнили ці діти не менше як 29,527 злочинів, з них 265 підпалів, 118 убийств, 324 грабунків, 236 злочинів моральних. Межи 118 убийниками було 20 у віці 10 років, а 22 нижче 10 років. Між 50,000 дітей, що зявилися перед лікарськими комісіями, була половина заражена заразливими недугами, головно сифілісом.

Рецепти пані Зіновєв праві доподібно потверджаються: „Ми мусимо діти віддалити від небезпечного впливу родини. Ми мусимо їх націоналізувати. Чи не стоїть нам завше на заваді любов родичів до дітей?"

Винувате цьому страшному занепадови саме большевицьке правительство, що скасувало християнський церковний шлюб. Там існують лише цивільні шлюби, в громадській канцелярії, а робітники в містах в Росії не хотять нічого знати про церковний шлюб. При цивільнім шлюбі перебирає на себе муж обовязок лише старатися про дітей. Від цього обовязку може муж дуже легко відтягнутися через розвід, котрий тут дуже легко перепроваджується, і жінка лишається сама без жадної опіки в життю.

І. Джулинський.

Як їдять на селі.

До одного села прийшли вояки на маневри. Настала велика слота й вони переседжували по хатах. При обіді один вояк витягнув шаблю та поклав її біля себе на столі. Господар вибіг із хати на двір, а за хвилю вернувся з стаєнними вилами та поклав їх біля себе.

— А це що знову?! — спитав вояк мужика.

— Та нічого, — відповів мужик — так у нас їдять на селі. До великого ножа треба і великих вилок.

В. Будзиновський.

ВЕСЕЛИЙ ДВІР.

Оповідання.

(18)

Олена скоро отямилася. Хотіла увільнитися з його обнять і відступити від нього, але він не пускав. Треба було спекатися його хитрощами. Вона спитала:

— Чого ти прийшов? Сюди заходять жовніри, лізеш чортови в зуби.

— Чого прийшов? Зараз на привитанне нагримала на мене, що аж так пізно приходжу, а тепер питає, чого я прийшов. Я прийшов до моєї Оленочки і прийшов до козачки. Одно діло маю до Оленочки, одно до козачки. До Оленочки маю діло таке, що хочу знати, чи не забула за свою клятьбу і чи твоя мама вже годиться бути мамою і мені.

— Не тямиш, як ми змовились? Мусиш побалакати з нею. Яке діло до козачки? Я, що правда, козачкою не вродилася, бо мій тато не був козак.

— Але твоя мама тепер козачка і з тобою пристала до козаків. І ти будеш справжня козачка, як мама дасть тебе мені. Ти вже так, як моя, отже до тебе як до козачки. Заки скажу, з чим я прийшов до тебе, мушу тобі подякувати за те, що ти мене спасла; мене і обох моїх товаришів. Якби не ти, то всіх нас трох Тшебінський був би розстріляв.

— Олені, здивованій і стривоженій вихопилося:

— Я? Я спасла тебе? Яким способом?

— Ти вже забула, що вислала до нас кухарку з козаком і вони вивели нас з саду, та передали Охримови? Якби ти була ще хвилинку з тим спізнилася, то Тшебінський був би дістав нас.

Олена вже не показувала свого здивовання і не пояснила йому, що їй ані снилося спасати його, або його товаришів. Його думка, що то вона зробила се, була для неї не без користи. Коли він знов став цілувати її, вона відхилилася, але все ще сидячи на його колінах, сказала:

— Добре, що тобі пощастило в пору втекти. Не цілуй, а кажи, чого хочеш від твоєї козачки.

— Хочу, щоби помогла козакам. Після завтра до Кременчука приїде правобічний гетьман Тетера і польський полковник Тшебінський.

Оленою затрусило так, що аж він вчув. Став її успокоювати.

— Тобі і вам тут всім нічого боятися. Кременчук здався Ляхам будьтоби доброхіть, отже вони тут пакостей людям не роблять і не будуть робити. Тетера хоче до Кременчука перенести свою головну кватиру. І Тшебінський перенесеться сюди з Переволочної. Я обох дістану в мої руки, як ти нам поможеш.

На її щастя, було затемно, щоби Харина міг побачити, який жах виступив на її лице. Її

Казьо був у великій небезпеці, треба було ратувати його. Мусіла знати, яким способом Харина загадав захопити обох. Вона спитала:

— Якуж поміч в такім ділі може тобі дати дівчина?

— В ночи пропустиш до саду мене, Димецького і десять козаків. Даш нам ключ до тої хати в саді і решту вже не журися. Решту самі зробимо. Коли се буде, звіщу тебе внучкою Пилипа. Коли дівчатко прийде до тебе спитати, чи не треба риби, тоді в ночи прийдемо. Зроби так, щоби всі переходи від вулиці аж до саду не були замкнені на ключ... Зробиш?

— Як буду твоя, себто як мама дасть свою згоду, то мушу зробити. Вперід побалакай з мамою.

— Про се діло не хочу балакати з мамою.

— Не про се, а про те, що любиш мене.

Не порадившися мами, Олена не хотіла Харині дати ніякої відповіди на питанне, чи пропустить його до хати в саді. Мусіла з мамою побалакати також на те, щоби й мама могла обміркувати, яку Харині дати відповідь про свою доньку. Тепер для неї найважніше було питанне, як охоронити Казя від грозячої йому небезпеки. Щоби мати змогу побалакати з мамою і аж до вислідy. тої розмови задержати Харину в хаті, загадала на хвилю вислати його до вітчима. Вона спитала:

— Ти може боїшся зійтись з татом?

— Боятись не боюся, але тепер він мені непотрібний. Справи між мною і тобою він взагалі не схоче рішати. Полишить се твоїй мамі. Як у тім другім ділі ти схочеш помогти мені, то я про се з ніким більше не повинен говорити. Чим менше людий знає про таке, тим ліпше. Мамі також не згадуй.

— Ані словом. Мама боялась би і не позволила би мені пхати пальці між двері. Я тепер побалакаю з мамою про тебе. По моїй розмові з нею прийдеш ти до неї і скажеш, що гадаєш. Тобі треба би також побалакати з татом. Хоч він не рідний мій тато, то всеж таки мій опікун і добрий голова родини. Не годиться робити за його плечима. Іди тепер до него; до мене прийде мама.

— Я в чужім пірю. Готов не пізнати мене. Може би ти упередила його, що то я прийшов? Також було би добре, як би Софійка не була з ним. Скажи йому, що хочу побалакати в чотири очі. Ходи за мною!

Обоє вийшли. Коли йшли сіньми, попали на кухарку з ліхтарнею в руці. Стара піднесла ліхтарню аж до лиця драгуна і зараз опустила. Олена сказала до неї приказуючо:

— Ти тут по хаті не крутися! Іди до мами і проси, щоби зараз прийшла до мене.

Пішла далі. Задержалися під дверми Матковича. Драгун лишився за дверми. Олена увійшла. Приступила до Матковича і шепнула:

— До вас прийшов польський драгун. Але то не драгун і не лях. То сотник Харина. Вікна не добре заслонені; Треба свічку згасити.

Приступила до стола, свічку згасила і вийшла. До кімнати увійшов Харина. Вона пішла до своєї кімнати, куди зараз надійшла мати. Її першим словом було питанне:

— Приде?

— Приде після завтра.

— Богу дякувати! Я казала тобі, не бануй, не плач, бо він за тебе не міг забути. Бачиш, що таки приде.

— Приде по свою смерть...

— Що ти плетеш?!

— Вгадайте, хто був... той драгун?

— Нащо мені вгадувати? Якийсь драгун, висланий до тебе Казьом.

— То... Харина. Прийшов по Казя, щоби його вхопити і розстріляти, або повісити.

Олена переповіла всю свою розмову з Хариною. Вислухавши, Матковичева хвилю думала. Не думала, що робити, бо вона знала, що. Вона лиш обміркувала, як зробити, щоби Харина ще раз не втік. Вона скоро склала свій плян і каже:

— Як то зле, що Казя ще нема в Кременчуці. Зле й те, що в сій хвили не маємо ким переказати отаманови замку, щоби зараз прийшов з жовнірами взяти того фальшивого драгуна. Бачу, що нащі сотники завзялися на Казя, неначеби знали, що то він взяв тебе зпід їх носів. Треба доконче зробити нешкідливим ще обох. Один вже вліз в наші руки, отже треба би не випустити його. Нині вже нема способу привести з замку жовнірів, щоби Харину взяли.

(Дальше буде)

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

Dear Editor:

I am enclosing here a clipping of an article which appeared in the magazine of the American Medical Association, March, 1930. The article is of great interest for the medical profession, but laymen, too, might find it interesting to follow the progress of medical research in Ukraine, although the article places so much emphasis upon Russian influences.

Dr. Nellie Pelecovich,

New York City.

The **Ukraina Psychoneurological Institute for Five Years (1921—1926).** Under the Editor of Institute, Prof. A. J. Heymanovich. Paper. Pp. 55. Kharkov, 1929.

The Ukrainian (south Russian) psychoneurologic institute is a product of the Russian revolution. It was founded by its director, Prof. A. J. Heymanovich, eight years ago gor the purpose of fostering the science of psychoneurology, which in the south of Russia was not as flourishing as in the north. The work of the institute is being devoted not only to the study of psychoneurology and neurobiology but also to that of the science pertaining to the study and training of personality. The scientific work is divided among a number of departments which are formed into groups, such as those for morphology studies, for biologic experiments, for social psychoneurology and for treatment. Some department are highly specialized, being devoted, for instace, to special studies of conditioned reflexes (conducted by Professor Volborth, a pupil of Pavlov), or electrophysiology (Professor Danilevsky). Every field of neuropsychiatry, psychophysiology, neurology, neurosurgery and allied sciences (anatomy, physiology, pathology and antropology) is thoroughly studied. A department of expermental pedology, for instance, is busy with the study of the social, sexual, school and other influences on the character and mentality of modern childhood and with the study of methods of investigation of mentally defective children. In the "laboratory of labor" the condition of radio workers and of the aviators is thoroughly studied, and among other topics the influence of some poises on the work of the heart and the vascular reaction. The work is carrie on by the regular staffs of the departments as well as by volunteer workers or guests, of whom sixty have been so far engaged in the institute's extensive research work. In the first two years (up to February, 1927) 64 scientific meeting were held and 300 papers were read and published in the scientific periodicals of the soviet republics and abroad. They are enumerated in the last thirteen pages of the pamphlet. The institute publishes its own transactions, of which so far fourteen volumes have been published. The last four volumes of the transaction have been devoted to physiology of work, experimental psychoneurology, morphology of the nervous system and the antropology of the "aspiring scholars of Ukraina." The institute is situated in Kharkov (Harkov), the capital of Ukraine, and is in close association with other great institutions of the soviet land (Pavlov's, Bechterew's, Kornilov's) as well as with the academy of the sciences and the neurologic institutes of Europe. It has a library of 6,000 volumes and receives 150 scientific periodicals. The buget amounts now to 70,000 rubles (about $35,000) and with the salaries to 130,000 rubles (about $65,000). This compares favorably with the condition of the institute during its first two years of existence, when the sole moral and financial support was the Norvegian scientist and explorer Dr. Fridtjof Nansen. This short review may convey some conception of the feverish scientific activity that is going on in post-revolutionary Russia. There is bardly a zeitschrift or a similar publication in other languages that does not contain articles by Russian investigators, for the Ukrainian psychoneurologic institute is but one of a number of similar institutions, universities and other scientific centers now abundant in the Russian soviet republics. It must be conceded that some of the work done in the fundamental sciences (anatomy, physiology, pathology) is matchless—incomparably superior to anything produced elsewhere. The booklet is printed in tolerable English and on excellent paper.

—o—

ДО УКРАЇНСЬКИХ ДІТЕЙ В АМЕРИЦІ.

Звертаюся до Вас, Володимирку, Яроську, Андрійку, Степанку, Олю, Марійко, Галю, і як би Ви там не звалися, наші соколики золоті, члени нашого У. Н. Союза. Ви певно сходитеся з иншими українськими дітьми, які не належать до Союза й не читають навіть того гарного Діточого Магазину, який видає Союз для наших діточок. Перекажіть тим своїм товаришам і моїй товаришкам, що Ви є членами тої благородної организації, яка памятає за наших діточок в нещастю, коли їм невмолима судьба забирає батька чи маму. Порадьте тим діточкам, щоби вони звернулися до своїх батьків і запитали, чому инші діти є в У. Н. Союзі, а їх нема? Чому одні діти належать до великої української родини, а инші ні? Чому одні діти памятають за нашу матір Україну, а инші ні? Діти нашого Батька Союза! Допоможіть тому Батькови згорнути біля себе всіх українських дітей в Америці. А тоді буде краще жити і тим дітям, і Союзови, і нашій іміграції.

Павло Ленчук з 146 від. У. Н. Союза.

У гостях.

Івась сам у кімнаті з гостем, доки мамця, прибравшися, у-вийде. Він чудується гостеви, а вкінці й питає:

— Вуйцю, а чому в тебе нема волосся на голові?

— Це від того, синку, що я страшно працюю головою й тому волос не росте, бо мій мозок богато працює.

— А так? — каже Івась, порозумівши річ, — тепер я вже й знаю, від чого це й мамці не ростуть вуса!

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ

КЛІВЛЕНД, О.

При українській православній громаді зорганізовано з новим роком „Самоосвітний Гурток". З рамени того гуртка виголосив лекцію професор Г. Павловський, котрий прибув до нас з Ню Йорку. Говорив про значіння науки і самоосвіти.

На виклад прибуло понад сто слухачів, які прислухувалися викладови з великою увагою.

Лектор розповів про стан науки в старинних народів, як Єгиптян і Асирійців, а найбільше посвятив місця Грекам. Він підніс, що Греки втратили були державну самостійність, але їх культура побила їхніх завойовників. Ще й до нині наука подивляє старинних Греків і їх культурні здобутки. Ще й нині уживають народи наукових грецьких слів, як фільософія, астрономія, економія, педаґоґія, психольоґія, ґеольоґія і т. д.

Грецька культура була така сильна, що відродила Европу в середновічних часах, завдавши удар темноті й схолястичній мертвеччині.

Громадянин Павловський підніс ще вагу самоосвіти. Школа не є вистарчаючою для культурних народів, тому ми бачимо всюди самоосвітні кружки, де набувають знання ті, що не ходили до шкіл і ті, що доповняють шкільне знання.

Присутні зацікавилися піднесеними гадками і живо дискутували щодо тем відчитів. Піднесено, що публична бібліотека має богато українських книжок, з яких загал повинен як найбільше користати.

Таких відчитів побажатиб нам більше, бо вони звертають громаду до поважної праці й науки.

Я. Волянський.

—o—

ФИЛАДЕЛФІЯ, ПА.

Загальні збори відділів У. Н. Союза.

Дня 5 березня відбулися збори всіх місцевих відділів У. Н. Союза, скликані Головним Радним, гром. С. Слободяном.

Відділові урядники зійшлися на означений час і вибрали до перепровадження нарад гром. М. Туркота на предсідателя і Г. Дороwовського на секретаря.

Гром. Слободян привитав усіх присутних і здав звіт з річних нарад Головного Уряду У. Н. Союза. Він підніс, що останні річні наради принесли богато нового й доброго для добра орґанізації. Зосібна обговорив полекші для тих членів з молодечого департаменту, які переходять до членів повнолітних. Їх звільняється від передплати часопису на протяг довшого часу.

Радний Слободян звертав увагу відділових секретарів на принимання нових членів. Він заявив, що та справа була широко обговорена на річних нарадах, бо виявилося, що Союз поносить велику шкоду, бо секретарі перепачковують до орґанізації людей нездорових. Секретар дістане $1 нагороди, а за рік чи два Союз виплачує кількасот долярів.

Дальше обговорив радний Слободян справу скавтів. Над тим розвинулася дуже широка дискусія, в якій забирали голос усі присутні. Рішено, щоби секретарі списали всіх дітей у віці від 8 до 16 років і передали цей спис Скавтовому Комітетови, до якого ввійшли: М. Сеник, Олександер Горошівський і С. Слободян.

Присутні рішили при обговоренню справи Сиротинця повести акцію за збірку дальших фондів. Крім того рішено на внесення тов. Сеника, щоби оподаткувати по всіх відділах членів по 50 центів в користь Сиротинця.

Рівнож піднесено справу покриття видатків у справі Сиротинця з зібраних фондів, призначених на Сиротинець. Присутні заявилися проти таких видатків, а були за тим, щоби залізного фонду Сиротинця не нарушувати, а видатки покривати з народного фонду.

На нарадах були заступлені слідуючі товариства: Тов. Люблін, Бр. св. Георгія, Тов. Єдність, Тов. ім. Д. Вітовського, Тов. ім. Івана Франка, Тов. Мир, Тов. Згода, Бр. св. Василія Великого, Тов. св. Володимира, Тов. ім. Т. Шевченка з Френкфорд, Тов. ім. Шевченка з Манаюнк.

ЗА ЗБОРИ:

М. Туркот, предс.;

Г. Дорожовський, секр.

ДЖАНСОН СІТІ, Н. Й.

Проти червоного терору.

В неділю, 9-го березня б. р., українська православна парохіях мала свої надзвичайні громадські зроби.

По скінченню зборів місцевий парох о. М. Запаринюк забрав голос і переповів зібраним про події, які тепер зайшли на нашій земли під червоним режімом, себто під тими, котрі звуть себе спасителями людства в двацятім століттю.

Слухачі тільки нишком втирали слези, слухаючи про ті знущання, яких допускаються червоні звірі над нашим народом і над релиґією. Кождому відомо це, що як від народу відберуть віру й тих, що нарід збуджують до життя й до боротьби проти наїздника, то тоді з народом можна буде робити, що самі захочуть.

Кождого слухача зворушило до глибини, коли чули вичислення тих жертв, які є під цю пору арештовані й чекають засуду, як проф. Єфремів, Чехівський, митрополит В. Липківський і инші.

По скінченню промови присутні одноголосно ухвалили протест проти большевицьких звірств, а заразом заявились вислати телеґраму до сенатора Бори з просьбою, щоби американське правительство упімнулося за нещасними, що комітет зробив.

З цієї нагоди два американські часописи, котрі виходять в Бінґемтоні, ранішній і вечірній, помістили резолюцію, котра була вислана.

Місцеві американські ґазети подали великі повідомлення про українське віче. Наприклад ґазета „Бинґемтон Сон", з понеділка, 10 березня, подає таку вістку:

More than 200 members of Johnson City's Ukrainian commutity attended a protest meeting in St. John's Orthodox Ukrainian Church Sunday afternoon under the direction of the pastor, Rev. Michael Zaparyniuk. The meeting was held, as thousand of others are being held throughout the country, for the purpose of asking United States Senator William E. Borah to intercede in behalf of 45 so-called counter-revolutionists on trial for their lives at Charkov, the capital of the Ukrainian Soviet Socialist Republic.

Following the meeting, members of the church, with others of the community sent a telegram to the senator, in which they protested the "Bolshevist persecution of Ukrainian scientists and bishops."

Далі ґазета подає повний текст телеґрами, яку в імени віча вислано до сенатора Бори.

Іван Тхір, секретар зборів.

Катехит: Чому святкуємо Великдень на весну?

Ученик: Бо яйця тоді найдешевші, прошу отця катехита!

ДО ПЕРЕПИСУ НАСЕЛЕННЯ АМЕРИКИ.

Що робити тим, які не будуть дома в часи перепису?

Цензусове бюро видало спеціяльне зарядження щодо тих родин, які думають бути відсутними з дому в квітні.

Отже пятнацятий всенародний перепис населення Злучених Держав відбудеться в квітні біжучого року. Перепис будуть переводити понад 100,000 переписчиків, котрі ходитимуть від хати до хати, щоби зібрати матеріяли, яких вимагатиме перепис. Всі люди повинні бути записаними при переписі по можливости в місцях їх постійного мешкання, чи перебування. Коли хтонебудь з родини буде відсутним з дому тоді, коли прийде до хати переписчик, відомости про відсутного члена родини мають подати инші.

У випадках, коли загодя відомо, що ціла фамілія буде відсутна з дому в часі перепису, зроблено спеціяльне зарядження цензусового бюра. Згідно з цим зарядженням один з відвічальних членів родини має перед переписом виповнити відповідний бляңк і переслати його до цензусового бюра. Такі бляңки можна одержати від цензусових дістріктових інспекторів (супер вайзерс).

Родини, які думають у квітні не бути дома й лишатимуть свій дім замкненим, або підчас їх відсутности в нім не знайдеться людини, яка моглаб дати всі відомости потрібні для перепису, мусять дістати один з таких бляңків і виповнити його та післати як найскорше до своїх дистриктових цензусових інспекторів. Коли в таких домах будуть слуги, які в час перепису зможуть передати заповнений переписний листок переписчикам, то такий листок треба лишити їм. Інформації, які будуть подані в цім переписнім листку, будуть триматися в секреті й у ніякому разі не будуть розкриті нікому, а лише будуть вжиті при технічному переведенню підрахунків та розроблення даних цензусу.

ПОДЯКА.

Я, нижче підписаний, складаю сердечну подяку урядови за скоре виплаченнє 1000 долярів посмертного по моїй жені Марії Федак, а також місцевим урядникам Братства Преображення Господнього, від. 29 У. Н. Союза та всім членам відділу, котрі брали участь у похороні моеї жени.

Кличу всіх, котрі ще не стоїте в У. Н. Союзі, вступайте сейчас, бо ніхто не може знати години своєї смерти, а У. Н. Союз се орґанізація на земли Вашинґтона, котра виплачує чесно і совісно посмертне по своїх членах. Вразі вашої смерти ваша родина не лишиться без кусника хліба, бо У. Н. Союз вже не одній вдові й сиротам обтер сльози.

Василь Федак,
член від. 29 У. Н. Союза
в Гановер, Па.

ЯК МИ ПОМАГАЄМО РІДНОМУ КРАЄВИ.

БОФАЛО, Н. Й.

Коляда на Рідну Школу.

В нашій громаді є добрі люде й поперли би кожду добру справу, якби не було баламути. Є вправді такі, що старий край називають мачухою і є проти всякої допомогової акції, але на щастє таких мало. Шкодить збірці на край і політика нашого пароха о. Кузіва, бо він все має щось проти Обєднання, а ввесь свідомий і жертволюбивий загал узнає Обєднання і тішиться, що ми вдержали в Америці таку благородну інституцію, яка обєднала велику силу українських громад біля себе. Наші люде розповідають собі, що о. Кузів говорить, що Обєднанием править кліка, яка виступає проти епископа й розбиває громади та що в Обєднанню є люде, виклятї епископом. А до таких людей не можна мати довіря.

Та чим більше о. Кузів говорить проти Обєднання, тим більше нарід хилиться до Обєднання і тим більше оцінює його роботу. Нарід дивиться на це, що зробив для народу о. Кузів за десятки літ свого побуту в Америці й порівнує це з роботою тих, кого він критикує. Розбирає це все й бачить добре, яких це ворогів має Обєднанне.

Колядою занялися Союзовці, а зложили її члени 299 і 127 відділу У. Н. Союза. Заколядовано $57.25 і вислано до Обєднання з призначенням на Рідну Школу. Колядували: Д. Горошко, П. Судин, В. Горгота, С. Юзвяк і І. Сидорович.

Жертвували по $5: П. Сторожук; по $2: І. Сидорович, П. Кіналь, Ю. Баран, І. Когут, Е. Тимкович; по $1: В. Плахта, М. Левицький, В. Качор, В. Кордуба, І. Роль, Хруник, Карчмарек, Н. Мазурчак, П. Волотка, І. Ґах, І. Грех, М. Ґах, Ю. Круцько, І. Макітра, Ю. Грицик, І. Бумбар, В. Ребізах, Т. Кушка, М. Кавалір, К. Вальницька, Д. Горошко, С. Дідур, К. Дідур, А. Макогон, М. Бабала, М. Сохан, Г. Плотиця, О. Рудик, П. Кіналь, И. Заремба, М. Мацюківський, М. Боднар, І. Кіналь, С. Юзвяк, А. Смерека; по 75 ц.: Г. Бумбар; по 50 ц.: Т. Максимчук, Г. Леськів, М. Блакіта, І. Леськів, С. Макух, В. Борівець, Д. Кривчук, Н. Купчак, І. Головатий, І. Сметанський, П. Судин, В. Паньків, П. Левадюк.

—o—

МЕДИСОН, ІЛЛ.

На Народний Дім в селі Ролів.

На докінчення будови Народного Дому в селі Ролів, повіт Дрогобич, зібрано $10, які відослано до краю через Обєднанне.

Жертвували по $2: М. Кондрат, С. Левицький, В. Кокурудз, М. Добромільський, а по $1: А. Демко, М. Кульчицький.

—o—

ВИЛКС БЕРІ, ПА.

Збори У. Н. Ліги.

Дня 9 березня відбулися збори У. Н. Ліги на повіт Лузерн. Голова Ліги п. Крайківський говорив про завдання Ліги. Збори одобрили працю екзекутиви. На місце заступника голови п. Бойка, котрий не погоджувався з роботою екзекутиви, вибрано п. А. Хромчака. Репортером Ліги для „Свободи" вибрано гром. Н. Салюка.

Н. Салюк.

Юнак (на балю до дівчини): Чи можу просити вас до танцю до того джезу?

Дівчина: Алеж музика ще зовсім не зачалася. Це послугач випустив посудину, ножі й вилки на землю!

ЗІ СПОРТУ.

КОЦАЙ ДАЛІ ВИГРАЄ.

THE UKRAINIAN SWIMMER CONTINUES HIS TRIUMPHS.

New York Times, March 17, 1930, writes:

KOJAC SETS RECORD IN COLLEGE SCORING.

Total of 90 Points Tops Bryant's Mark in Intercollegiate Swimming Association.

George Kojac, Rutgers captain, by winning two first places during the past week in the Yale meet, has pushed his season's total in Intercollegiate Swimming Association races up to 90 points, breaking the old record made last year by Jonny Bryant of Dartmouth by four points.

It marked the second year in succession that the Rutgers ace has gone through and association competition undefeated in an individual race and it likewise was the second straight season that he established new I. S. A. standards.

His most brilliant performance of the season was achieved in a 100-yard free-style race in which he thrashed his way through the water in 0:52 4-5 to set a new intercollegiate record, while almost as good was his time of 0:23 3-5 in the 50-yard free style, which equaled the intercollegiate mark.

Ruddy 25 Points Back.

Ray Ruddy, the Columbia sophomore, won two first places and swam on the victorious relay team against Penn, to gain a notch during the past week and finishes the season in second place, 25 points behind Kojac. The latter's margin is one of the largest ever made since the formation of the association in 1907.

In third place is Lloyd Mustin, the Navy star, who did so well during his first season in the I. S. A. He finished with 63, which enabled him to have a 6-point lead over the Syracuse pair, Captain Bob Cannon and Joe Wohl, who are tied for fourth place.

Лікар: Ви мабуть богато пєте, бо ваш живчик дуже неправильний.

Недужий: То не від того. Я, що правда, пю богато, але пю дуже правильно.

ДО УКРАЇНЦІВ У ТРЕНТОН, Н. ДЖ.

ПОВІДОМЛЕННЯ.

Українсько - Американський Горожанський Демократичний Клюб повідомляє всіх горожан, що **загальні збори відбудуться в неділю, 23 березня, 1930, в 3-тій годині пополудни, в Українській гали, 18 WOODLAND ST.** Дуже важні справи до полагодження, як роздання програм до реґістрації. На зборах буде говорити міський урядник про значіння Українського Клюбу в Трентоні. Уряд взиває українське жіноцтво вступати до Горожанського Клюбу.

Дорогі Громадяне міста Трентону! В Горожанськім Клюбі наша будучність. Там згуртовані найкращі сили. Робота йде в повнім розгарі, як на поли політичнім так і на фінансовім. Тож вступайте всі, котрі маєте перші папери. При вибиранню других паперів уряд радо поможе. 65

УРЯД ГОРОЖАНСЬКОГО КЛЮБУ:
Іван Мороско, предс.; **Василь Кушнір,** касієр; **Петро Черкас,** секретар.

МІТІНҐИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗА

ПІТСБУРҐ, ПА. Бр. св. Ів. Хрестителя, від. 96, повідомляє всіх своїх місцевих і позамісцевих членів, що квартальний мітінґ відбувся 2 березня, в гали церковній, на котрі була порушена справа хорих членів нашого відділу. Ухвалено, що слідує: Член, коли не повідомить надзирателя хорих першого дня коли захорів, тратить запомогу; член, котрий довгує до каси Братства за 1 або 2 місяці і сего довгу не вирівнає, такому членови не буде виплачена запомога. Члени позамісцеві мають повідомити уряд о слабости до трох днів листовно або телеграмою і мати посвідку від лікаря, котрий його лічив аж до кінця слабости. Котрий член не заплатить своєї вкладки через два місяці, буде суспендований. — Іван Войтович предс.; Стефан Войтович, кас.; Дмитро Василик, секр., 511 Carson St.; опікуни хорих: Петро Деленько, 1105 Bingham St.; Сенько Ревть, 44 Anne Alley.

ФІЛАДЕЛФІЯ, ПА. Сим повідомляється членів Бр. св. Василия, від. 339, що місячні збори відбудуться в неділю, 23 березня, в год. 2-гій пополудни, під ч. 610 S. American St. Тому, що є важні справи до полагодження присутність кождого члена конечна. Довгуючим членам пригадується, щоби вирівнали свої залеглости, щоб опісля не було нарікань на урядників. — І. Сорока, предс.; І. Сорока, кас.; О. Будай, секр.

ПОДЯКА.

Отсею дорогою складаю найсердечнішу подяку членкиням Демократичного Клюбу при 69 Ст. Маркс Пл., котрі урядили мені прегарну несподіванку з нагоди моїх уродин. Хвиля ся задержиться на завше в моїх споминах. **Юлія Ярема.**